

Asia Tekijänoikeuskorvaus taloyhtiössä tapahtuvasta satelliittilähetyksen jakelusta

Hakija NN

Annettu 22.08.2006

LAUSUNTOPYYNTÖ

NN on 22.3.2005 saapuneessa kirjeessään pyytänyt lausuntoa siitä, onko taloyhtiössä lausuntopyynnössä kuvatussa tilanteessa tapahtuva satelliittiohjelmien jakelu tekijänoikeudellisen korvausvelvoitteen piirissä.

Kysymyksen liitteenä on kolme sähköpostiviestiä, joissa asiaa täsmennetään (3.3.2005 NN -Noronen, 14.3.2005 Kokljuschkin - NN, 22.3.2005 NN - Hartikainen). Eräiden teknisten yksityiskohtien osalta NN on vastannut tekijänoikeusneuvoston sihteerin esittämiin kysymyksiin sähköpostiviesteillä 15. ja 23.5.2006.

Olosuhteiden kuvaus lausuntopyynnössä

NN:n lausuntopyynnön ja sähköpostiviestien mukaan taloyhtiö, jota asia koskee on HTV:n asiakas eli yhtiö on kytketty kaapelitelevisioverkkoon. Taloyhtiössä kuitenkin on osakkaita, jotka haluaisivat katsoa lisäksi muita satelliittilähetyksiä HTV:n tarjonnan rinnalla.

NN:n mukaan tämä toteutettaisiin satelliittilähetyksen suorajakeluna. Taloyhtiön katolle asennettaisiin satelliittiantenni. Tämä yhdessä monijakelukytkimen ja taloyhtiön jakamossa tapahtuvan kytkennän kautta mahdollistaisi satelliittilähetyksen seurannan halukkaille asukkaille. Taloyhtiön tarkoituksena on tällä tavoin seurata neljän satelliitin lähetyksiä, jolloin myös sellaisten kanavien seuranta olisi mahdollista, joiden edelleenlähettäminen normaalisti edellyttää tekijänoikeudellisten

korvausten maksamista. Näiden huoneistojen määrä olisi NN:n mukaan selvästi alle 25.

NN on kysynyt asiasta Kopiosto ry:ltä, joka on vastannut, että sen käsityksen mukaan korvausvelvollisuuden ratkaisee taloyhtiön koko (44 huoneistoa), ei se, moniko huoneisto tosiasiallisesti käyttää palvelua.

NN on oheistanut lausuntopyyntöönsä sähköpostiviestin, jossa viitataan Uudenmaan asuntokiinteistöyhdistyksen jäsentiedotteeseen 1-2000. NN:n mukaan kyseisen tiedotteen sivulla 4, kappaleessa 5 mainitaan, että Suomen Kiinteistöliitto on sopinut yhteisestä suosituksesta Kopiosto ry:n ja Teosto ry:n kanssa. Tämän jäsentiedotteen mukaan tekijänoikeudellisen vastuun rajana pidettäisiin 25:tä tosiasiallisesti yhteisjakelun piirissä olevaa huoneistoa. NN:n taloyhtiö ei kuulu Kiinteistöliittoon. NN:n kertomuksessa ei nimenomaisesti mainita yhtiömuotoa, mutta taloyhtiön kuvauksesta ja viittauksista sen osakkaisiin ilmenee kyseessä olevan asunto-osakeyhtiö.

NN on sähköpostiviestissään 15.5.2006 esittänyt lisäselvitystä suorajakelun teknisistä yksityiskohdista. Taloyhtiön tietoliikennejakamossa antenniverkon tähtipisteeseen asennetaan monijakelukytkin. Tällä monijakelukytkimellä tehdään mahdolliseksi yhden satelliittiantennin käyttäminen usealle käyttäjälle. Loppukäyttäjä tarvitsee satelliittivastaanottimen ja operaattorikohtaisen ohjelmakortin jos haluaa seurata salattua lähetystä. Muiden lähetysten seuraaminen ei tätä edellytä.

Järjestelmä hyödyntää taloyhtiön omaa antenniverkkoa, jonka kuitenkin tulee olla tähtiverkkomuotoinen erotuksena tavanomaisemmasta nk. kaskadiverkosta, joka kulkee kaikkien taloyhtiön huoneistojen kautta sarjaankytkentänä. Tähtiverkossa talojakamosta lähtee yksi erillinen johto jokaiseen taloyhtiön huoneistoon. Järjestelmästä ei makseta muita pysyviä maksuja kuin huoneistokohtaisesta ohjelmakortista. Pääasiallinen syy järjestelmän käyttöön on se, että yksittäisen asukkaan ei tarvitse hankkia omaa lautasantennia parvekkeelleen.

NN toteaa viestinsä lopuksi, että koska asukas joutuu kuitenkin maksamaan jollekin operaattorille ohjelmakortista, voi taloyhtiön erillisestä laskuttamisesta seurata tekijänoikeuskorvausten periminen kahteen kertaan.

Kopiosto ry:n vastine

Kopiosto ry toteaa, että televisiolähetysten jakelutekniikoiden kehittymisen myötä on syntynyt ilmeinen tarve selkiyttää yhteisantenniverkossa harjoitettavaa jakelua koskevia tekijänoikeudellisia sääntöjä. Kopiosto käsittelee asiaa tekijänoikeuslupakäytäntöjen

näkökulmasta. Kopioston mukaan asiassa on kolme tekijänoikeudellisesti merkittävää kysymystä.

Ensiksi, perustuvatko Kopioston taloyhtiöiltä perimät tekijänoikeuskorvaukset lähetystä taloyhtiössä tosiasiallisesti hyödyntävien huoneistojen määrään vai onko taloyhtiön huoneistojen kokonaismäärä maksuvelvollisuuden syntymisen kannalta ratkaiseva.

Toiseksi, miten tulee tekijänoikeudellisesti arvioida tilannetta, jossa n. 50 huoneistoa kattava taloyhtiö edelleen lähettää satelliittilähetyksiä ns. suorajakelumenetelmällä siten, että lähetyksiä on antennien ristiinkytkenästä johtuen mahdollista vastaanottaa alle 25 huoneistossa.

Kolmanneksi, miten tulee tekijänoikeudellisesti arvioida tilannetta, jossa taloyhtiö antaa asukkaille mahdollisuuden pystyttää oma satelliittilautanen esimerkiksi taloyhtiön hallitseman asuinrakennuksen katolle ja hyödyntää taloyhtiön antenniverkkoa lähetysten vastaanottamiseksi.

Kopiosto myöntää lukuisilta oikeudenhaltijoilta saamiensa valtuuksien, tekijänoikeuslain 25h §:n sekä opetusministeriön hyväksymispäätöksen (14/670/2003) nojalla yleisradiolähetysten samanaikaista ja muuttamatonta Suomessa tapahtuvaa edelleenlähettämistä koskevat tekijänoikeusluvut. Teosto on lukuisten luovan säveltaiteen oikeudenhaltijoiden antamien valtuuksien, tekijänoikeuslain sekä opetusministeriön hyväksymispäätöksen (14/670/2003) perusteella vastaavassa asemassa. Kopioston kirjelmän mukaan (s.3, samoin Kokljuschkinin sähköpostiviesti) Kopiosto vastaa taloyhtiöiden luvista myös Teoston puolesta.

Kopiosto on asemansa perusteella myöntänyt vuodesta 1986 lähtien edelleen lähettämistä koskevia tekijänoikeuslupia yleisradiolähetyksiä kaapeliverkoissa jakaville kaapelioperaattoreille sekä vuodesta 1999 lähtien yli 25 talouden yhteisantenniverkkoja hallitseville jakelijoille.

Korkeimman oikeuden ratkaisun 1998:155 jälkeen Kopiosto, Teosto ja Suomen Kiinteistöliitto solmivat 21.12.1999 suositus sopimuksen, joka vahvasti menettelyohjeet yhteisantenniverkkoja ylläpitäville asunto-osakeyhtiöille. Sopimuksen mukaisesti Kiinteistöliitto suosittelee kaikkia yli 25 kotitalouden yhteisantennijärjestelmiä hallitsevia jakelijoita sopimaan Kopioston kanssa jakelua koskevasta luvasta.

Kopiosto ry korostaa lausunnossa, että käsitys siitä, että tekijänoikeusmaksut yllä mainitun suositus sopimuksen mukaan perustuisivat jakelua tosiasiallisesti hyödyntävien huoneistojen määrään on virheellinen. Ratkaisevaa on Kopiosto ry:n mukaan se, kuinka monta asuntoa kuuluu jakelijan hallitsemaan yhteisantenniverkkoon. Tämä on myös Kopioston laskutusperuste.

Koska taloyhtiön hallitsema yhteisantenniverkko kattaa lähtökohtaisesti kaikki taloyhtiöön kuuluvat asunnot, on tekijänoikeudellisessa arvioinnissa perusteltua pitää ratkaisevana kriteerinä taloyhtiön hallitsemaan yhteisantenniverkkoon kuuluvien huoneistojen lukumäärää. Ratkaisevan kriteerin sitominen johonkin muuhun seikkaan kuin taloyhtiöön kuuluvien asuntojen lukumäärään antaisi taloyhtiöille mahdollisuuden keinotekoisilla järjestelyillä välttää tekijänoikeuskorvausten maksuvelvollisuuden. Esimerkkinä tällaisesta keinotekoisesta järjestelystä Kopiosto ry esittää 30 huoneistoa käsittävän taloyhtiön antenniverkon jakamista kahdeksi 15 huoneiston verkoksi, jolloin kumpikin verkko alittaa 25 kotitalouden rajan mutta tosiasiallinen tilanne on sama kuin jos verkko kattaisi kaikki 30 kotitaloutta.

Edelläsananotun estämättä on Kopiosto kuitenkin tulkinnut, että mikäli yli 25 kotitaloutta kattava taloyhtiö asettaa sitä haluaville kotitalouksille estolaitteen, jolloin enintään 25 huoneistoa voi seurata lähetyksiä, ei yhtiöllä ole velvollisuutta maksaa tekijänoikeuskorvauksia Kopiosto ry:lle. Tässä tapauksessa Kopiosto ry kuitenkin edellyttää taloyhtiön hakevan edelleen lähettämislupaa kontrollisyistä.

Kopiosto ry viittaa myös toimintaansa liittyvään kilpailuneutraalisuusvaatimukseen sekä siihen, että erilaisten teknisten järjestelyjen myötä pienet yhteisantenniverkot voivat saada kilpailuetua suhteessa isompiin yhteisantenni- ja kaapeliverkkoihin, joiden toiminta on korvausten piirissä.

Suomen Kaapelitelevisioliitto ry:n lausunto

Suomen Kaapelitelevisioliitto ry:n mukaan sillä, kuinka moni huoneisto todellisuudessa seuraa satelliitin suorajakelun kautta lähetettä, ei ole laskutusperusteen syntymisen osalta merkitystä, koska kaikilla taloyhtiön huoneistoilla on siihen asunto-osakeyhtiölain mukaan kuitenkin oltava mahdollisuus, jos suorajakelussa käytetään taloyhtiön omistamaa antennisisäverkkoa. Tällöin asunto-osakeyhtiön osakkaita kohdeltaisiin yhtiöoikeudellisen yhdenvertaisuusperiaatteen vastaisesti. Kaapelitelevisioliiton mukaan on lisäksi kilpailu- ja teknologianeutraalisuussyistä edellytettävä, että tekijänoikeuslakia sovelletaan erilaisiin jakeluteihin samalla tavoin.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että lausuntopyynnön kysymys koskee suunnitteilla olevaa jakeluratkaisua, jolloin tekijänoikeusneuvosto soveltaa lausunnon antamisen aikaan voimassaolevaa lakia.

Tekijänoikeudesta

Tekijänoikeuslain (TekijäL, 404/1961) 1 §:n mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on yksinoikeus teokseen. TekijäL 1 §:n sisältämä luettelo suojattavista teoksista ei ole tyhjentävä, vaan teos voi ilmetä myös muulla kuin säännöksessä mainitulla tavalla. Kirjallisina teoksina suojataan sekä kaunokirjallisia että selittäviä kirjallisia esityksiä.

TekijäL 2 §:n 1 momentin mukaan tekijänoikeus tuottaa yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin, muuttamattomana tai muutettuna, käännöksenä tai muunnelmana, toisessa kirjallisuus- tai taidelajissa taikka toista tekotapaa käyttäen. Teos saatetaan TekijäL 2 §:n 3 momentin mukaan yleisön saataviin muun muassa, kun teos välitetään yleisölle johtimitse tai johtimitta. Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan (HE 28/2004 vp, s. 77) säännöksessä tarkoitetun välittämisen piiriin kuuluu kaikki sellainen yleisölle tapahtuva välittäminen, jossa välittämisen alkupiste ja yleisöön kuuluvat henkilöt sijaitsevat välimatkan päässä (HE 28/2004 vp, s. 77). Yleisön ja välittämisen alkulähteen välinen välimatka voi olla pidempi tai lyhyempi. Kun sellainen teoksen kappale, jota voidaan säännöksessä tarkoitetulla tavalla näyttää, sisällytetään televisiolähetykseen tai muuhun välitystapahtumaan, kyse ei ole teoksen näyttämisestä vaan teoksen välittämisestä televisiossa lähettämällä tai muulla tavoin (HE 28/2004 vp, s.79). Välittäminen voi tapahtua myös samassa rakennuksessa tai samoissa tiloissa oleville yleisöön kuuluville henkilöille esimerkiksi yhden tai useamman pään avulla (HE 28/2004 vp, s. 77).

TekijäL 2 §:n 4 momentin mukaan, julkisena esittämisenä ja yleisölle välittämisenä pidetään myös esittämistä ja välittämistä ansiotoiminnassa suurehkolle suljetulle piirille.

Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettämisestä säädetään TekijäL 25h §:ssä. Jos opetusministeriön hyväksymä lukuisia suomalaisia tekijöitä edustava järjestö on antanut luvan siihen, että radio- tai televisiolähetykseen sisältyvä teos saadaan sovitulla ehdoilla lähettää edelleen yleisön vastaanotettavaksi samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa lähetystä muuttamatta, luvan saaja voi luvan mukaisin ehdoin vastaavasti lähettää edelleen sellaisenkin lähetykseen sisältyvän teoksen, jonka tekijää järjestö ei edusta. Kopiosto ry on Opetusministeriön päätöksen 14/670/2003 nojalla hyväksytty sanottuun tehtävään, samoin Teosto, joka voi valtuuttaa Kopioston myöntämään luvat ja perimään korvaukset puolestaan.

Korkeimman oikeuden ratkaisut

Korkein oikeus on käsitellyt asunto-osakeyhtiössä tapahtuvaa edelleenlähettämistä ennakkopäätöksessään 1998:155. Kyseisen ratkaisun mukaan asunto-osakeyhtiöiden omistama huolto-yhtiö oli yhteisantenniverkkojen avulla lähettänyt edelleen Ruotsin television lähetyksiä kotitalouksiin samojen asunto-osakeyhtiöiden omistamissa huoneistoissa. Yhteisantenniverkkoihin ei ole voinut vapaasti liittyä ja niiden käyttäjäpiirit ovat siten olleet suljetut. Verkot ovat kuitenkin olleet laajat ja ohjelmien lähettäminen niiden kautta on merkinnyt ohjelmien välittämistä lukuisiin kotitalouksiin. Näin tekijänoikeuden haltijat ovat tosiasiallisesti menettäneet oikeutensa määrätä teosten esittämisestä suureen henkilömäärään nähden.

Tämän vuoksi korkein oikeus katsoi hovioikeuden tavoin, että kaapelilähetyksiin rinnastuvalla tavalla tapahtunut ohjelmien lähettäminen edelleen antenniverkon kautta on ollut ohjelmien ja niihin sisältyvien teoksien levittämistä yleisön keskuuteen ja niiden esittämistä julkisesti. Tätä arviota ei muuta se seikka, että antenniverkot ovat olleet ulkopuolisilta suljetut tai että lähettäminen ei ole tapahtunut varsinaisesti ansiotarkoituksessa. Korkein oikeus totesi, että muissa Pohjoismaissa on lainsäädännössä, oikeuskäytännössä tai sopimuskäytännössä pidetty julkisena esittämisenä yleisradiolähetyksen edelleen lähettämistä yli 25 kotitalouteen.

Ratkaisun KKO 2002 II 20 mukaan, tekijänoikeuslain 2 §:n säännös ei sisällä varsinaista julkisen esittämisen määritelmää. Lähtökohtaisesti julkisesta esittämisestä on kyse sellaisessa esityksessä, jonka kuulijoita tai katselijoita ei ole ennalta yksilöllisesti määrätty, vaan periaatteessa kuka tahansa voi osallistua tilaisuuteen. Jutun vastaaja oli varustanut majoituskäyttöä varten korvausta vastaan tarjoamansa 14 huonetta televisiovastaanottimilla ja luonut näin asiakkailleen mahdollisuuden televisiolähetyksen seuraamiseen. Asuntophotellin asiakkaiden piiriä ei ollut etukäteen rajattu, vaan huoneet ovat olleet kenen tahansa vapaasti käytettävissä huonemaksun maksamista vastaan. Sen vuoksi huoneiden varustaminen televisiovastaanottimin oli julkista esittämistä tekijänoikeuslain 2 §:n 3 momentin 1 virkkeen tarkoittamassa mielessä.

Tekijänoikeusneuvoston aiempi lausuntokäytäntö

Tekijänoikeusneuvosto on esittänyt lausuntoja koskien julkista esittämistä yhteisantenniverkoissa, tai niihin verrattavissa tilanteissa.

Johdinverkossa tapahtuvaa edelleenlähettämistä on käsitelty lausunnossa TN 1993:1. Lausunnon mukaan tekijänoikeuslaista ei ole mahdollista johtaa yleistä määritelmää julkisuudelle. Myöskään ei tekijänoikeuslaista

ole mahdollista johtaa sellaista tulkintaa, että julkisuuden raja esillä olevassa asiassa määräytyisi liittymien tietyn lukumäärän mukaisesti. Tulkittaessa, onko esittäminen jossakin tapauksessa julkista, on otettava huomioon kaikki tapaukseen vaikuttavat seikat. Tällaisia seikkoja ovat esimerkiksi liittymien lukumäärä, tapahtuuko toiminta ansiotarkoituksessa ja onko kyseessä avoin vai suljettu piiri.

Lausunnossa TN 1986:11 käsiteltiin vankiloissa tapahtuvaa videoiden esittämistä, ja todettiin kyseessä olleen laajuudeltaan julkinen esittäminen kun kohderyhmänä olivat kaikki vangit. Samoin lausunnossa TN 1987:2 lähdettiin siitä, että videoiden esittäminen opetustapahtuman yhteydessä on pääsääntöisesti julkista esittämistä, ja edellyttää tekijän lupaa. Lausunnossa TN 1990:14 esittäminen fysikaalisessa hoitolaitoksessa katsottiin julkiseksi esittämiseksi.

Lausunnossa TN 1996:8 käsiteltiin televisio-ohjelman esittämistä asuntohotellin huoneessa. Tekijänoikeusneuvosto katsoi, että musiikin esittäminen televisiovastaanottimen välityksellä asuntohotellin huoneissa oli tekijänoikeuslaisia tarkoitettua julkista esittämistä. Asuntohotellin toiminta on julkista elinkeinoharjoittamista, ja kenellä tahansa on mahdollisuus päästä asuntohotellin asiakkaaksi (samoin TN 2000:6). Lausunnossa TN 1997:5 katsottiin taksissa tapahtuva musiikin esittäminen julkiseksi esitykseksi vastaavin, elinkeinotoiminnan julkisuuteen ja asiakaspiirin avoimuuteen liittyvin kriteerein.

Vastaus lausuntopyynnössä esitettyyn kysymykseen

Tekijänoikeuslain muutoksen johdosta on hakijan kuvaamaa toimintaa tarkasteltava siitä näkökulmasta, onko se luonteeltaan tekijänoikeuslaisia tarkoitettua välittämistä yleisölle. On kuitenkin katsottava, että terminologinen muutos ei muuta itse kriteereitä, joiden nojalla välittämistä arvioidaan. Näin ollen korkeimman oikeuden aiemmat ratkaisut ja tekijänoikeusneuvoston lausunnot koskien julkista esittämistä yhteisantenniverkossa, ovat oikeusohjeina sovellettavissa. Hallituksen tekijänoikeuslain muutosta koskevasta esityksestä ei ilmene, että esittämisen julkisuuden kriteereitä tai yleisön käsitettä olisi tältä osin muutettu.

Arvioitaessa hakijan esittämän toiminnan luonnetta tekijänoikeudellisesti tulee tekijänoikeusneuvoston aiemmin omaksuman lausuntokäytännön mukaisesti kiinnittää huomiota muun muassa liittymien lukumäärään, siihen tapahtuuko toiminta ansiotarkoituksessa ja onko kyseessä avoin vai suljettu piiri.

Avoin vai suljettu piiri

Lähtökohtana on pidettävä lain ja aiemman tulkintakäytännön valossa sitä, että välittäminen avoimelle piirille on aina tekijänoikeudellisesti

merkityksellinen toimi. Suljetulle piirille välittäminen on tekijänoikeudellisesti merkityksellistä, mikäli piiriä voidaan pitää suurehkona. Alan sopimuskäytännöstä on Kopiosto ry:n taholta esitetty suositus sopimus -niminen asiakirja, jossa toimialan edustajat ovat sopineet soveltavansa rajaa edellä mainitussa suhteessa yli 25 talouteen.

Liittymien lukumäärä

Tekijänoikeusneuvosto ottaa kantaa tekijänoikeuslain tulkintaan, mutta ei alan sopimuskäytäntöihin, elleivät ne ole pakottavan tekijänoikeuslain määräyksen vastaisia.

Ehdotetussa mallissa taloyhtiön huoneistojen kokonaismäärästä (44 huoneistoa) alle 25 huoneistoa ottaisi satelliittiohjelmien suorajakelun käyttöönsä. Signaali on salattu, ja sen katsominen edellyttää huoneistokohtaisen ohjelmakortin. Kopiosto ry:n esittämän, alalla sovellettavan suositus sopimuksen mukaisesti, tämä määrä jäisi alle sopimuksessa määritellyn korvausvelvollisuuden rajan. Kopiosto ry on ilmoittanut, että mikäli taloyhtiöt, joiden koko ylittää 25 huoneistoa, ovat voineet osoittaa hankkineensa osalle huoneistoja estolaitteiston, on Kopiosto pidättäytynyt korvausten perimisestä, mutta edellyttänyt sopimuskäytännössään että taloyhtiö pyytää luvan jakelua varten. Hakijan taloyhtiö ei ole sopimuksen osapuoli.

Tekijänoikeusneuvosto ei ota kantaa alalla omaksuttuun sopimuskäytäntöön muutoin kuin siitä näkökulmasta, että sille ei ole sinänsä tekijänoikeuslaista johtuvia pakottavia esteitä. Pitkään jatkunut, alalla hyväksytty käytäntö on huomioitava tekijänoikeuslakia tulkittaessa. Tekijänoikeusneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että salaustekniikka on, sen tehokkuudesta riippuen, verrattavissa estolaitteeseen.

Ansiotoiminta

Tekijänoikeuslain 2 § 3 mom. mukaan, julkisena esittämisenä ja yleisölle välittämisenä pidetään myös esittämistä ja välittämistä ansiotoiminnassa suurehkolle suljetulle piirille. Lainkohtaa on luonnehdittu nimellä "teollisuusmusiikkitapaus" (Haarmann, Tekijänoikeus ja lähioikeudet, Helsinki 2005, s. 131). Komiteanmietinnössä 1953:5 ss. 47-48 on luonnehdittu ansiotoiminnan tarkoitusta. Milloin teoksen saattaminen toisten saataviin tapahtuu ansiotoiminnan yhteydessä, piti komitea kohtuullisena ulottaa tekijän yksinoikeus sellaiseen esittämiseen silloinkin kun se tapahtuu suljetulle piirille, esimerkiksi liikkeen toimistohenkilökunnalle tai työntekijöille.

"Tätä määräystä laadittaessa on lähinnä pidetty silmällä ns. teollisuusmusiikin esittämistä. Viime aikoina on nimittäin tullut yhä yleisemmäksi, että teollisuusyritykset ja muut suuremmat ansiotoimintaa

harjoittavat liikkeet työpaikoilla esittävät radion, gramofonin tai muun sellainen laitteen välittämää musiikkia edistääkseen työläisten tai henkilökunnan työtehoa ja viihtymystä.(...) Kun musiikin esittäminen siis tuottaa liikkeen harjoittajalle huomattavaa etua, on katsottu asianmukaiseksi, että hän suorittaa kohtuullisen korvauksen esitettyjen sävellysten tekijöille, vaikkakaan kuulijakuntaa ei voida rinnastaa yleisöön varsinaisessa mielessä." Toinen esimerkki, jonka komitea esittää, on ravintolassa tapahtuva musiikin esittäminen yksityisen juhlan yhteydessä.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, korkeimman oikeuden ratkaisussa KKO 1998:155 esitetyin perustein, että asunto-osakeyhtiön yhteisantenniverkossa tapahtuva televisio-ohjelmien edelleen lähettäminen ei sinänsä tapahdu varsinaisesti ansiotoiminnassa. Jos verkko kuitenkin on laaja, voidaan toiminta katsoa julkiseksi esittämiseksi.

Mikäli asunto-osakeyhtiö on ulkoistanut kyseisen palvelun tuottamisen ulkopuoliselle taholle, on tämä ulkopuolinen taho ansiotoiminnan harjoittaja. Tekijänoikeusneuvoston aiemman lausuntokäytännön valossa, mahdollinen ulkopuolinen ansiotoiminnan harjoittaja on velvollinen ansiotoimintakriteerin täytyessä maksamaan toimintaansa liittyvät asianmukaiset tekijänoikeuskorvaukset riippumatta asunto-osakeyhtiön käytössä olevaan suorajakelujärjestelmään kytkettyjen huoneistojen lukumäärästä. Mikäli ohjelmat jaetaan salattuina ja käyttäjät tarvitsevat katsomiseen erillisen, maksullisen ohjelmakortin, on tämän liiketoiminnan harjoittaja tekijänoikeuslain tarkoittama ansiotoiminnan harjoittaja.

Lopputulos

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että erotuksena perinteiseen antenniverkkoon nähden, tähtiverkossa tapahtuvan ohjelmien salaamattoman jakelun piiriin pääseminen ei riipu yksin yksittäisen asuinhuoneiston päätöksestä ja toimenpiteistä. Jakelun piiriin pääseminen edellyttää erillisen kytkemisen taloyhtiön hallinnassa olevassa talojakamossa ja näin ollen taloyhtiön päätöksen. Taloyhtiön asukkaalla on kuitenkin normaalisti oikeus saada kyseinen palvelu halutessaan käyttöönsä.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että tekijänoikeuslain, oikeuskäytännön ja sopimuskäytännönkin valossa taloyhtiötä, joka koostuu enintään 25 kotitaloudesta, voidaan tavallisesti pitää tekijänoikeuslain tarkoittamana suurehkona suljettuna piirinä. Tähän arvioon vaikuttaa myös se seikka, että yhdessä kotitaloudessa palveluita voi käyttää useampi henkilö. Koska taloyhtiö ei kuitenkaan normaalisti harjoita kyseistä välittämistä ansiotoimintana, ei tällainen toiminta ole tekijänoikeuslaissa tarkoitettua teosten yleisölle välittämistä.

Sen sijaan taloyhtiö, joka koostuu suuremmasta määrästä kuin 25 kotitaloudesta, ja jonka jakelujärjestelmään näin ollen on mahdollista

liittyä enemmän kuin 25 kotitaloutta, välittää teoksia yleisölle ja tarvitsee tähän toimintaan tekijöiden luvan. Tekijänoikeusneuvostolle esitetyn mukaan on näissä tapauksissa kuitenkin sovellettu sopimuskäytäntöä, jonka mukaan korvaukset voidaan jättää perimättä, mikäli järjestelmään on tosiasiallisesti liittynyt ainoastaan 25 tai tämän alittava määrä kotitalouksia. Tekijänoikeusneuvosto katsoo että tämä on sopimuskäytännön asia jolle ei ole tekijänoikeuslaista johtuvaa estettä.

Puheenjohtaja

Niklas Bruun

Sihteeri

Mikko Huuskonen

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Niklas Bruun (puheenjohtaja), Katariina Sorvari (varapuheenjohtaja), Arto Alaspää, Martti Heikkilä, Tuula Hämäläinen, Päivi Liedes, Kai Nordberg, Kirsi-Marja Okkonen, Tytti Peltola ja Martti Virtanen.

Lausunto on syntynyt äänestyksen jälkeen. Lausuntoon liittyy Tuula Hämäläisen, Kirsi-Marja Okkosen ja Tytti Peltosen eriävä mielipide.